

СИЛАБУС

Конспірологія у XXI столітті: аналітичні та прикладні аспекти

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	
Спеціальність	
Спеціалізація	
Освітня програма	
Вид дисципліни	вибіркова
Рік підготовки, семестр	1 р.н., 1 семестр
загальна кількість годин/кредитів	3 кредити/90 годин
Мова викладання	українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІБ викладача	Безрук Олександр Олександрович
Кафедра	політології, соціології і культурології
Посада	завідувач кафедри
Науковий ступінь	кандидат політичних наук
Вчене звання	доцент
Наукові профілі	https://scholar.google.com.ua/citations?user=zExGNNAAAAAJ&hl=ru
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	м. Харків, вул. Чернишевська, 60, каб. 214
Контактна інформація викладача:	alex.bezruk@ukr.net
ПІБ викладача	Денисенко Ірина Дмитрівна
Кафедра	політології, соціології і культурології
Посада	професор
Науковий ступінь	доктор філософських наук
Вчене звання	професор
Наукові профілі	https://scholar.google.com.ua/citations?user=K0BqCzsAAAAJ&hl=ru https://publons.com/researcher/4802565/iryna-denysenko/
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	м. Харків, вул. Чернишевська, 60, каб. 214
Контактна інформація викладача:	irdden@gmail.com
ПІБ викладача	Дібікова Юлія Сергіївна
Кафедра	Політології, соціології і культурології
Посада	Доцент кафедри політології, соціології і культурології
Науковий ступінь	Кандидат політичних наук
Вчене звання	Доцент
Наукові профілі	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=dloG0aIAAAAJ
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	м. Харків, вул. Чернишевська, 60, каб. 214
Контактна інформація викладача:	krasnokua@gmail.com
ПІБ викладача	Радіонова Ірина Олександрівна
Кафедра	Політології, соціології і культурології
Посада	Професор кафедри політології, соціології і культурології
Науковий ступінь	Доктор філософських наук
Вчене звання	Професор
Наукові профілі	https://scholar.google.com.ua/citations?user=gPK4vJ0AAAAJ&hl=ru
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	м. Харків, вул. Чернишевська, 60, каб. 214
Контактна інформація викладача:	radionova.irina@gmail.com

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)» і закріплена Програмою навчальної дисципліни.

Кожен викладач висуває здобувачам вищої освіти систему вимог, правил поведінки студентів на заняттях, взаємин із викладачем, іншими студентами. Вона включає такі базові вимоги:

- не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь;
- регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал;
- здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни;
- системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою;
- обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований.

Пререквізити навчальної дисципліни

—

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни ознайомити здобувачів із конспірологією як з одним із засобів пізнання соціально-політичної реальності

Мета вивчення навчальної дисципліни забезпечити майбутніх фахівців знаннями щодо евристичного потенціалу конспірології у контексті розвитку глобалізаційних процесів в сучасному світі

Завдання вивчення навчальної дисципліни

- ознайомити з історією виникнення та розвитку конспірологічних теорій (теорій змов);
- розглянути та проаналізувати зміст провідних варіантів теорії змов (від «масонської змови» до «змови сект»);
- усвідомити та оцінити пізнавальні можливості конспірологічних теорій щодо вивчення соціально-політичної реальності XXI сторіччя.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Сформовані компетентності	Загальні
	Спеціальні (фахові)
Програмні результати навчання	—

5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК

Здобуті навички допомагають розвинути критичне мислення та розширити уявлення про соціально-політичну реальність, і можуть застосовуватися у професійній діяльності фахівців різних напрямків

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

словесні методи (лекція, дискусія, співбесіда, інструктаж тощо);
наочні методи (метод ілюстрацій і метод демонстрацій, спостережень);
робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
інтерактивні.

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Конспірологічна теорія (теорія змов): категоріально-понятійний апарат, зміст та структура	2	2		10
Тема 2. Основні етапи розвитку конспірології	2	2		10

Тема 3. Основні варіанти теорії змови.	2	4		10
Тема 4. Конспірологія та засоби масової інформації	1	4		10
Тема 5. Конспірологія та громадська думка	1	4		10
Тема 6. Перспективи розвитку конспірології за сучасних умов функціонування українського суспільства	2	4		10
	10	20		60

8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методика оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
ФОРМА КОНТРОЛЮ		залік

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій		5	
Підготовка та робота на семінарському занятті			
Робота на практичному занятті	8	10	80
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	3	6	18
Модульний контроль			
Виконання і захист ІНДЗ	2	1	2
Залік			100
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Байме, К. 2008. Політичні теорії сучасності. Переклад з німецької М. Култаєвої та М. Бойченка. Київ: Стилос.
2. Яковлев М. Теорії змов. Як (не) стати конспірологом. К. : Віхола, 2023. 352 с.
3. Fenster, M. 2008. Conspiracy Theories: Secrecy and Power in American Culture. Minneapolis: Univ. of Minnesota press.

Допоміжна

1. Безрук О.О., Білоцерківська Н.Г., 2021. Ціннісні орієнтації українців та росіян у контексті наративу «єдиного народу»: політологічний аналіз. *Сучасне суспільство*. Вип.2. №23. С. 4-14.
2. Денисенко, І. Д., 2020 Сучасна конспірологія: до визначення евристичного потенціалу щодо соціально-політичних досліджень. *Сучасне суспільство*. Вип.1. №20. С. 41-48.
3. Дібікова Ю.С., 2021. Роль ЗМК у процесах формування громадянського суспільства: проблеми та тенденції. *Сучасне суспільство*. Вип. 1. №22. С. 36-46.
4. Радіонова І.О., 2021. Національна відповідь на глобальну пандемію: політика, соціальна комунікація та соціокультурна травма. *Науково-теоретичний альманах Грані*. Вип. 24 (6). С. 117-124.
5. Clarke, S., 2002. Conspiracy Theory and Theorizing. *Philosophy of the Social Sciences*, 32, p. 131–150.
6. Hofstadter, R. 1996. The Paranoid Style in American Politics: And Other Essays. Cambridge: Harvard Univ. press.

Інформаційні ресурси

1. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія “Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи” [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://periodicals.karazin.ua/ssms>.
2. Грані. Науково-теоретичний альманах [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://grani.org.ua/index.php/journal>
3. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.hnpu.edu.ua/ojs/polisoc>